

Mondstuk van die Suid-Afrikaanse aartappelbedryf • Mouthpiece of the South African potato industry

CHIPS

VOL 35 NO 02 • MARCH / APRIL 2021

**BASELINE AND MARKET
DYNAMICS FOR THE
COMING SEASON**

Growing tomorrow's
producers, today

**OOS-VRYSTAATSE
DROËLANDKULTIVARPROEF
OP WARDEN 2019/2020**

Importation of French
fries takes a nosedive

Waarde van navorsing
oor blaarsiektebeheer

Verpakkingstendense van aartappels op varsproduktemarkte: 7 kg vs. 10 kg

Deur FP Coetzee en Pieter van Zyl, Aartappels Suid-Afrika

Gedurende 2020 is daar byna 11.5 miljoen 7 kg-sakkies op alle markte verkoop, soos aangedui in *Figuur 1*. Let op die skerp stygende tendens. Vanaf 2011 tot 2020 het die 7 kg-sakkies se tonnemate, as 'n persentasie van die algehele tonnemate op varsproduktemarkte (VPM'e) verkoop, van 3.5 tot 7.6% verdubbel (*Figuur 2*).

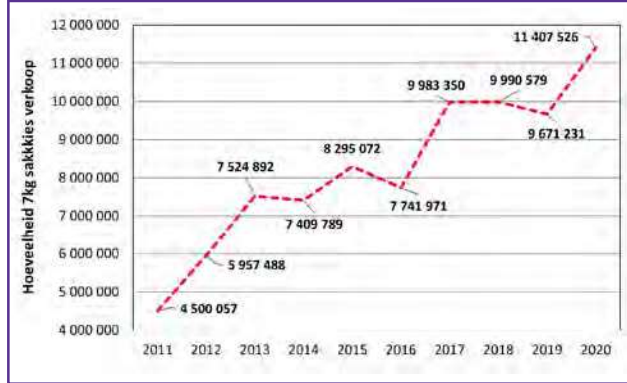
Figuur 3 toon die maandelikse hoeveelheid 7 kg-sakkies wat sedert 2018 verkoop word. Dit blyk nie of 'n duidelike seisoenale tendens voorkom nie. Maandeliks word maklik tussen 600 000 en 1 miljoen 7 kg-sakkies op markte verkoop.

Volgens *Figuur 4* was daar nie 'n duidelike korrelasie tussen hoë markpryse en die aantal 7 kg-sakkies gedurende 2020 verkoop nie. Die sakkieverkope vir April en Mei – die eerste twee maande van die inperkings tyd – was hoog, maar pryse was terselfdertyd onder druk. Te midde van die hoë pryse in Oktober is daar wel heelwat 7 kg-sakkies verkoop. Verbruikers verkies dus om eerder 7 kg-sakkies te koop.

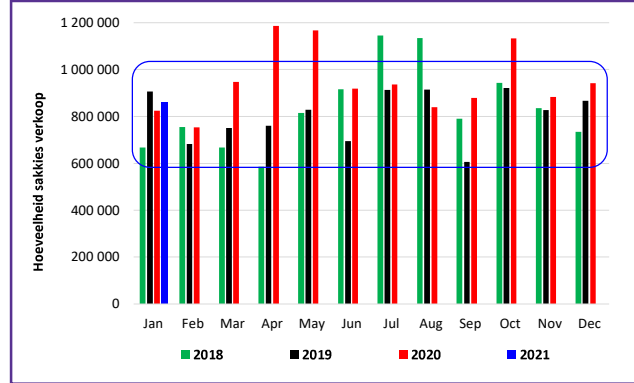
Die impak op markandeel

Figuur 5 en *6* beeld die 7 kg-sakkie se markandeel uit teenoor die 10 kg-sakkie op die Johannesburg-mark vir 2019 en 2020, onderskeidelik. In April 2020 was die

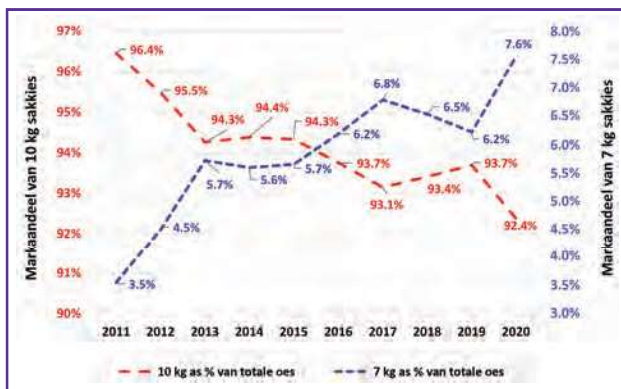
Figuur 1: Hoeveelheid 7 kg-sakkies verkoop op VPM'e oor tyd.

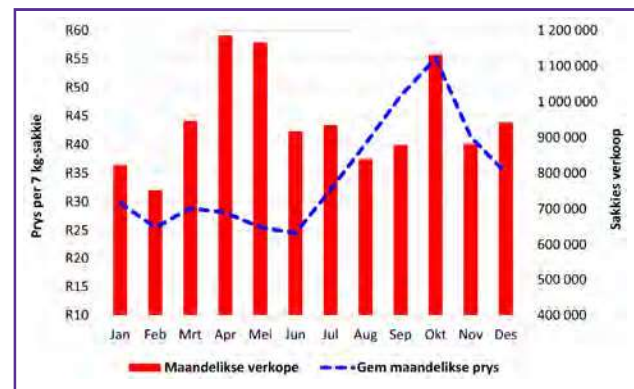
Figuur 3: Hoeveelheid 7 kg-sakkies op VPM'e verkoop vanaf 2018 tot 2021 (alle klasse, markte en kultivars).

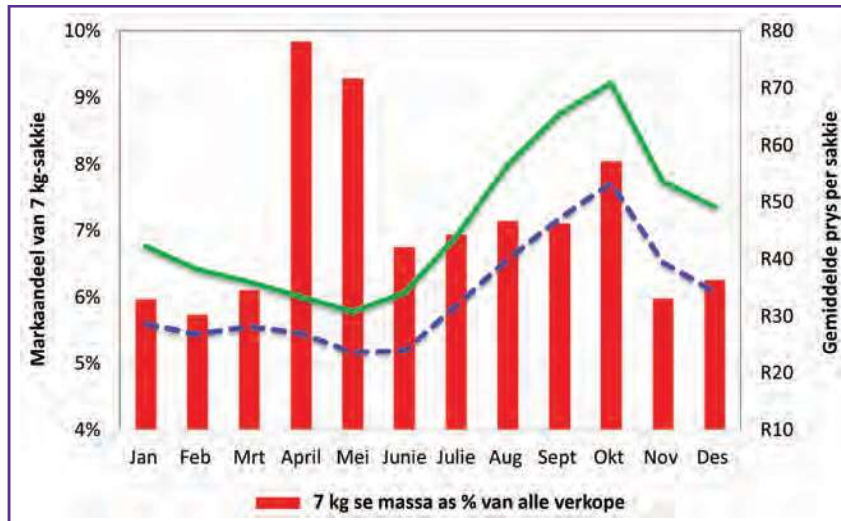
Figuur 2: Markandeel op VPM'e volgens die hoeveelheid massa verkoop: 7 kg- vs. 10 kg-sakkies.

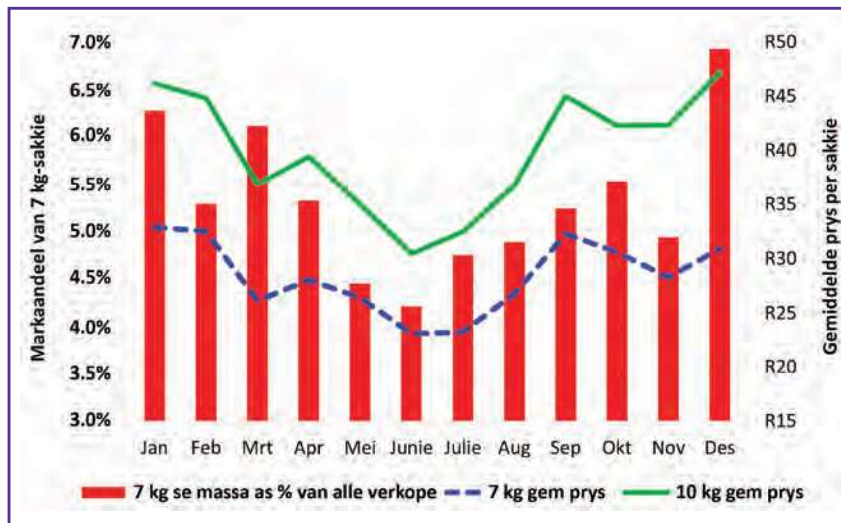
Figuur 4: Alle markte 2020: Hoeveelheid 7 kg-sakkies verkoop per maand vs. die gemiddelde markprys per sakkie.

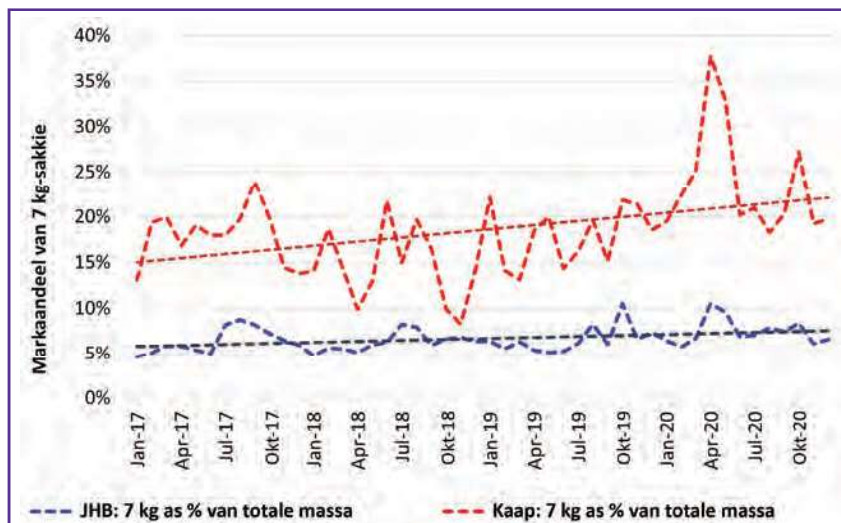
Figuur 5: Johannesburg-mark 2020: 7 kg-sakkie se marktaandeel vs. die gemiddelde prys (7 en 10 kg).

Figuur 6: Johannesburg-mark 2019: 7 kg-sakkie se marktaandeel vs. gemiddelde prys (7 en 10 kg).

Figuur 7: Maandelikse marktaandeel: 7 kg-sakkies as % van totale massa verkoop op twee markte.

7 kg-sakkie se algehele verkope, omgeskakel in massa, bykans 10% van alle verkope. Vanaf Junie tot Desember blyk daar 'n verband te wees tussen hoë/lae markpryse en meer/minder 7 kg-sakkies wat verkoop word (Figuur 5). Dieselfde tendens is ook van toepassing in Figuur 6.

Soos wat markpryse daal of styg, neem die marktaandeel van die 7 kg-sakkie af of toe. Hoër/laer markpryse lei tot meer/minder 7 kg-sakkies wat verkoop word. In Figuur 7 word 7 kg-sakkies se maandelikse marktaandeel sedert 2017 op die Johannesburg- en Kaapstad-markte aangetoon. Op die Johannesburgse mark het 7 kg-sakkies 'n kleiner marktaandeel as op die Kaapstad-mark. Beide markte toon 'n effense stygende tendens oor tyd. Let op die groter wisselvalligheid op die Kaapstad-mark van maand tot maand.

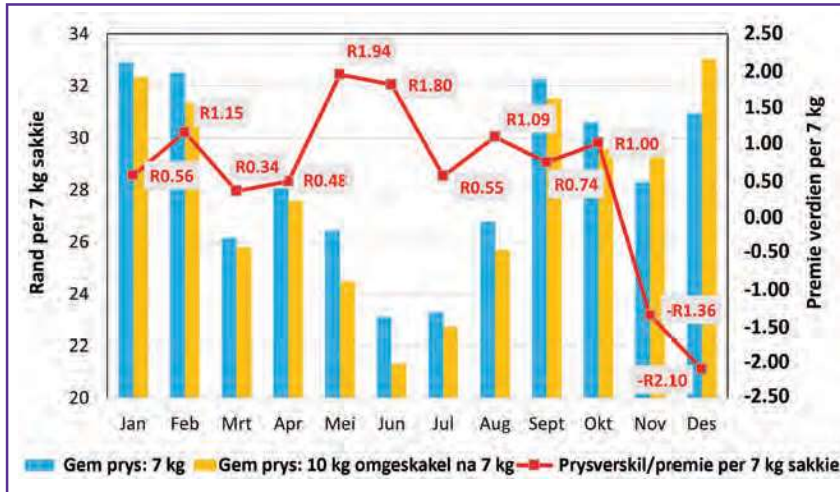
In Figuur 8 word die maandelikse gemiddelde pryse vir 7 en 10 kg (omgeskakel na 7 kg) vir Johannesburg in 2019 vergelyk. Die rooi syfers in die figuur wys gevolglik op die verskil tussen die twee pryse. Dit is die pryspremie wat op die 7 kg-verpakking verdien word.

Soos wat markpryse daal of styg, neem die marktaandeel van die 7 kg-sakkie af of toe. Hoër/laer markpryse lei tot meer/minder 7 kg-sakkies wat verkoop word. In Figuur 7 word 7 kg-sakkies se maandelikse marktaandeel sedert 2017 op die Johannesburg- en Kaapstad-markte aangetoon.

Op die Johannesburgse mark het 7 kg-sakkies 'n kleiner marktaandeel as op die Kaapstad-mark. Beide markte toon 'n effense stygende tendens oor tyd. Let op die groter wisselvalligheid op die Kaapstad-mark van maand tot maand.

In Figuur 8 word die maandelikse gemiddelde pryse vir 7 en 10 kg (omgeskakel na 7 kg) vir Johannesburg in 2019 vergelyk. Die rooi syfers in die figuur wys

Figuur 8: Johannesburg-mark 2019: Gemiddelde maandelikse pryse per 7 en 10 kg (omgeskakel na 7 kg), asook 'premie' verdien op 'n 7 kg-sakkie.

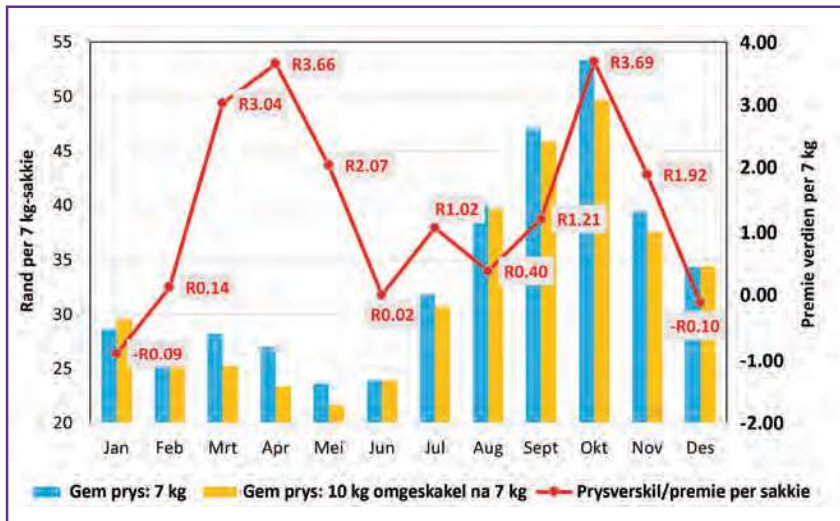

gevolglik op die verskil tussen die twee pryse. Dit is die pryspremie wat op die 7 kg-verpakking verdien word.

Berekening van prysverskil

Die premie, of prysverskil, van R1.94 vir Mei 2019, is soos volg bereken: Die gemiddelde markprys vir 7 kg vir Mei, minus die gemiddelde prys van die 10 kg-sakkie, omgeskakel na 7 kg. Indien die premie negatief is (sien November en Desember) beteken dit die prys per kilogram vir die 7 kg is laer as die 10 kg-verpakking se prys per kilogram. Die beraamde ekstra koste om 'n 7 kg-sakkie te pak, beloop maklik meer as R2.

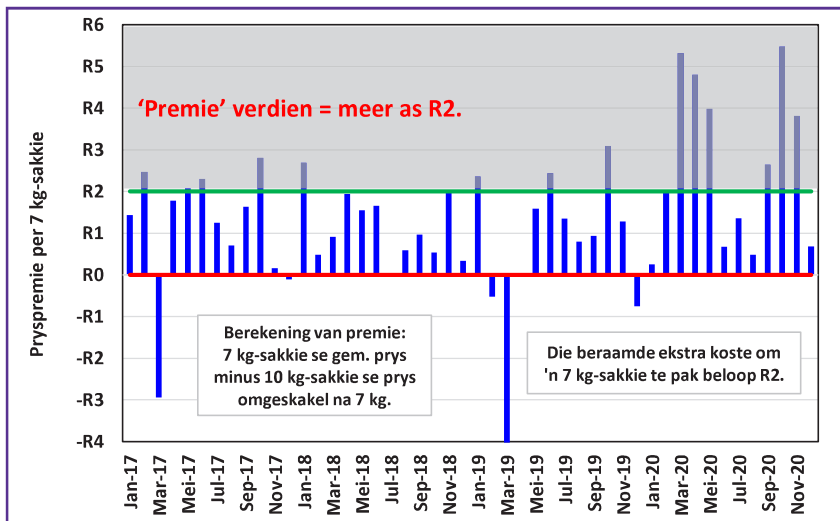
Figuur 9: Johannesburg-mark 2020: Gemiddelde maandelikse pryse per 7 en 10 kg (omgeskakel na 7 kg), asook 'premie' verdien op 'n 7 kg-sakkie.

Uit *Figuur 9* is dit duidelik dat geen maand se premie meer as R2 is nie. *Figuur 9* toon presies dieselfde berekeninge as *Figuur 8*, maar vir 2020. Nou is dit duidelik dat daar 'n hele paar maande is waartydens 'n premie van meer as R2 gerealiseer word. Gedurende Januarie en Desember was die 7 kg-sakkies se prys per kilogram laer as die 10 kg-sakkies se prys per kilogram.

Figuur 10 is 'n uitvloeisel van *Figuur 8* en *9*. Dit dui die pryspremie per maand aan vanaf Januarie 2017. Slegs 13 van die 48 maande se premies was meer as R2. By slegs vyf van die maande was die 7 kg-sakkie se gemiddelde prys per kilogram laer as die gemiddelde prys per kilogram van die 10 kg-sakkie (negatiewe premie op die figuur).

Figuur 10: Johannesburg-mark: Pryspremie per 7 kg-sakkie (7 kg-sakkie se gemiddelde prys minus 10 kg-sakkie se prys omgeskakel na 7 kg).

Hoekom sou produsente bereid wees om 7 kg-sakkies te bemark as die prys per kilogram laer as die 10 kg-sakkies se prys per kilogram is? Dit verg meer moeite om 7 kg-sakkies te verpak.

Let daarop dat in hierdie artikel slegs pryse en prysverskille tussen 7 en 10 kg-sakkies bestudeer is. Geen onderskeid is tussen klasverskille en grootteverskille getref nie. 🍌

Vir meer inligting, kontak FP Coetzee by fp@potatoes.co.za of Pieter van Zyl by pieter@potatoes.co.za.